

TAKVİMDEN BİR YAPRAK

Uzunay

HALİC

BİR gazetede okuduğuma göre, Halic temizlenmek'den, taranmak'dan vaz geçilmiş.

Bunun için gösterilen sebep gülünçdür.

Halic temizlenir ise sâhiller kayacakmış, o halde büyük bir heyelâna sebep olmamak için, dünya'nın en güzel manzaralı ve «Altın Boynuz» tesmiye edilen bu güzellik de, diğerleri gibi mahv olacak.

Zâten İstanbul'da mesire mi kaldı?

Eğlence dediniz mi? Tabiatın «istiâne» edilmeyor.

Gelsin diskotekler, gece kulüpleri...

Millet, yarasa'lara, gece kuşlarına döndü!

Ne yediklerimiz yemeğe benziyor, ne gezintilerimiz eğleneye...

Şimdi benim en büyük zevkim, benim gibi «mâzi perest» dostlarımla oturup, eski eğlencilerden, sazlardan, sözlerden, ziyâfetlerden, nüktelerden, çinaslardan, tatlı fıkralardan, bahs etmek.

Artık bunlarla avunuyoruz. «Sarıyer'e gidelim» desek oradaki menba'lar, su fabrikaları olmuş, zâten Boğaziçi vapurları da yok. Bunlar Boğaz'ın mavi âğuşu içinde, asırlık malikânelerin geniş havuzlarına yaslanmış beyaz «kuğular» gibi idi.

Şimdi sımsıkı bir «kapdı kaçtı» da hiçbir yeri görmeden can korkusu içinde sarsıla, sarsıla gidiyoruz.

Bunun adı da «gezinti» oluyor.

Hani bir «Göksu» vardı, yıllar yılı, sazlar'da, fasıllar'da:

Gidelim Göksuya bir âlem-i-âb eyleyelim,

Ol kadehkâr güzeli, yâr olarak peyleyelim.

Diye parlak şarkısı söylenirdi.

Haydi! Hazırlan'ın, «âlem-i-âb» ya'nı bir kaç kâdeh parlatmak için Göksu'ya gidelim, gidelim de. mendilleri, çıkarıp ağlayalım.

Nerede? Şehlâ Hafız Osman'ın, meyân içinde meyân basarak, bülbül'leri susturduğu «Dört Kardeşler».

Şimdi Göksu deresine kendir fabrikalarının pis, muteaffin suları akıyor. Bülbül seslerinin yerine de bu fabrikaların, canhıraş gırtlıkları kaim oluyor.

Ben, elbette memleketin sanayi'inin ilerlemesini isterim, fakat İstanbul'un tabii güzelliklerini mahv edersek İstanbul diye bir şey kalır mı?

Ne acâib düşüncemiz var! Bu güzel şehrin en güzel yerlerini çirkinleştirmek için, ne mümkünse yapıyoruz.

Marmara'da yer kalmadı mı. Kıyâmet kadar boş yer var. Biz onları bırakırız. Pendik koyunu kalafat yeri yapmağa kalkarız. (Koru çeşme) olan (Kuru çeşme) yi, kömür deposu yaparak, kara çeşme hâline koyduk.

Sonra turist gelsin diyoruz.

Turist gelsin de ne görsün?

Dünyâ incisi İstanbul diye bir şey bırakmadık ki...

Halic, Loti'leri, Färer'leri, deli divâne etmişdi. O hâli ile gene güzeldi. Baharda, çayır çiçekleri misk gibi kokar. Çağlayan kasrının asırlık ağaçlarında bülbüller şakır, çingene kızları allı güllü şalvarlarıyla başlarındaki yazmaarı yelpirdeterek zevk ehillerini türkülerle, rakslarla eğlendirirler, «hanım içnesi» piyâdelere yaslanmış, puf yaşmaklı âfetler, dereden geçer iken:

Çeşm-i-cellâd'ın ne kanlar dökdü Kâğıdhâne de şarkısı ile İstanbul'un en güzel sesli hânendeleri dereyi çin çin çınlatırlardı.

Oraların bir husûsiyeti de «Fulya» tarlaları idi. râyihaları bütün o sâhayı kaplardı.

Ah!.. O ne şevket, o ne debdebe, o ne servet, o ne saltanatdı!..

Seneler oldu. «Şu Kâğıdhâneyi bir göreyim» dedim.

Aman Allah!.. Kan fabrikalarından, leş gibi kokan deri fabrikalarından, başım döndü, mi'dem bulandı.

Eyüp vapuru sıhğa oturmamak için «Ber mucib-i-harîta» iskeleye geliyor, halbuki beğenmediğimiz «Mutlakiyyet» devrinde tarak dubaları devamlı sûretde dereyi be derenin ağzını temizliyordu.

Halic bir muazzam hazinedir. Evranos Zâde Sâmî bey anlatmışdı:

«Ben Sultan 2. Abdülhamid devrinde sarayda kâtib iken, İstanbul'a bir şirket mümessili geldi. Bana Zât-ı Şâhâneyi Halic'in temizlenmesine râzı edecek olursam, bana 25 bin altın vereceklerini söyledi. Ben de bunu Zât-ı Şâhâneye arzettim. Cennetmekân:

— Oğlum Sâmî, ben Halic'de tâa Bizans devinden beri, dünya hazineleri olduğunu biliyorum. Allah esirgesin o serveti, bir dünya harbine karışmak icâb ederse, o gün için saklıyorum. Ma'mafi' seni 25 bin liradan mahrum etmeğimi, bir az telâfi edeyim.

Buyurdu ve bana, altın üzerine mine ve pırlanta ile işlenmiş «Tasvir-i-Hümâyunları» bulunan bir saat ihsân eyledi.»

Evranos Zâde Sâmî bey son nefesine kadar saati kalbinin üzerinde taşırdı.

Sâmî bey sizlere ömür... Saat kimbilir ne oldu?..

